

REZOLUTË
PËR VLERËSIMIN E VEPRIMTARISË SË ENTIT RREGULLATOR TË ENERGJISË
PËR VITIN 2019

Kuvendi i Shqipërisë,

Duke njohur Entin Rregullator të Energjisë, si rregullatori i vetëm dhe i pavarur për mbikëqyrjen e funksionimit të tregut të energjisë elektrike e të gazit natyror, si dhe për ruajtjen e ekuilibrit ndërmjet interesave të konsumatorëve, shtetit dhe sipërmarrësve në këtë sektor;

Duke theksuar se me gjithë vonesat e procesit të ndarjes së OSHEE-së, që prej 1 janarit të këtij viti tri shoqëritë e krijuara, konkretisht Operatori i Sistemit të Shpërndarjes sh.a. (OSSH sh.a.), Furnizuesi i Shërbimit Universal sh.a. (FSHU sh.a.) dhe Furnizuesi i Tregut të Lirë sh.a. (FTL sh.a.) funksionojnë ligjërisht të ndara;

Duke vlerësuar faktin se prodhimi i energjisë elektrike nga centralet private ka qenë gjatë vitit të kaluar në vlerën prej 2,226 GWh, e cila përbën mbi 43% të të gjithë prodhimit të energjisë elektrike në vend (nga 31.6%, që ishte në vitin 2018), shifër e cila është rritur nga viti në vit dhe do të vazhdojë me rritje në vitet në vijim, ndërkohë kemi edhe një rritje të prodhimit të energjisë elektrike nga centralet fotovoltaike krahasuar me një vit më parë;

Duke evidentuar se viti 2019 ka çuar në ulje të prodhimit total të energjisë elektrike në vend si rezultat i një viti jo të mirë hidrik, fakt i cili tregon edhe një herë domosdoshmërinë e diversifikimit të prodhimit të energjisë elektrike, i cili është kërkuar si në rezolutat e Kuvendit, ashtu edhe në progresraportin e KE-së;

Duke theksuar se për sa u takon çmimeve të klientëve fundorë të furnizuar nga Furnizuesi i Shërbimit Universal, gjatë vitit 2019 nuk pati rritje dhe tarifat e tyre apo edhe tarifat e Operatorit të Sistemit të Transmetimit kanë mbetur në fuqi ato të vitit 2018,

Ka marrë në shqyrtim veprimtarinë e Entit Rregullator të Energjisë gjatë vitit 2019 dhe vlerëson:

Faktin që ERE-ja ka kontribuar dhe ka qenë pjesë aktive e grupit të punës së ngritur me përfaqësues të MIE-së dhe operatorëve: OSHEE, KESH dhe OST për përpilimin e ndryshimeve të nevojshme të akteve për ndarjen funksionale të OSHEE-së sh.a. në aktivitete të ndara të furnizimit dhe shpërndarjes së energjisë elektrike.

Hapat e ndërmarrë, që kanë bërë të mundur përmbushjen e kushtet ligjore për fillimin e procesit të krijimit dhe operimit funksional të Bursës Shqiptare të Energjisë Elektrike dhe procedurën e përzgjedhjes së aksionerëve të bursës. Kontraktimi i një ofruesi shërbimi me eksperiencë ndërkombëtare në operimin e Bursës do t'i japë reputacion kësaj të fundit për të ofruar operatorë tregu cilësorë.

Punën e grupit të punës të ngritur nga ERE-ja për monitorimin e implementimit të planit të masave nga OSHEE sh.a. në drejtim të mbrojtjes së konsumatorit, si dhe informimin periodik institucional lidhur me të.

Faktin që ka përmirësim të cilësisë së shërbimit ndaj klientit, si dhe në respektimin e afateve të dhënies së zgjidhjeve apo përgjigjeve ndaj klientëve të energjisë elektrike për kërkesat dhe ankesat e tyre.

Punën e bërë nga ERE-ja dhe bashkëpunimin me MIE-në dhe OSHEE-në për përgatitjen e kuadrit ligjor dhe rregullator për lehtësimin e procedurave të autorizimit për lidhjen në sistemin e shpërndarjes së projekteve të vogla të rinovueshme për vetëprodhuesit e energjisë elektrike nga dielli. Lehtësimi i procedurave ka ndikim të rëndësishëm në thithjen e këtyre investimeve.

Miratimin nga ERE-ja të tarifave për lidhjen e impianteve vetëprodhuese të energjisë elektrike nga dielli me kapacitet të instaluar deri në 500 kw në vijim edhe të udhëzimit nr. 3, datë 20.6.2019 të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë "Për miratimin procedurës së lehtësuar të autorizimit për lidhjen në sistemin e shpërndarjes së projekteve të vogla të rinovueshme për vetëprodhuesit e energjisë elektrike nga dielli".

Faktin se gjatë vitit 2019 kanë prodhuar energji elektrike 8 centrale fotovoltaike, me fuqi totale të instaluar prej rreth 15 mw, duke sjellë një rritje të prodhimit të energjisë elektrike nga centralet fotovoltaike.

Faktin se me ndryshimet ligjore të miratuara, të cilat i dhanë ERE-s pavarësi organizative dhe funksionale, si dhe kompetencë në miratimin strukturës organizative të tij, numri i punonjësve të ERE-s është rritur ndjeshëm.

Punën e bërë nga ERE-ja për miratimin e rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit të ERE-s, e cila ka përcaktuar detyrat dhe përgjegjësitë e stafit sipas organigramës së re, si dhe plotësimin e strukturës me një staf profesional të kualifikuar, që t'u bëjë ballë si sfidave të sektorit, ashtu edhe angazhimeve në kuadër të integritetit në tregun rajonal e më gjerë.

Nënshkrimin e memorandumëve të bashkëpunimit me entet rregullatore të Kosovës dhe Malit të Zi, si dhe bashkëpunimin në krijimin e Forumit të Rregullatorëve të Ballkanit, me pjesëmarrjen e Rregullatorëve të Bullgarisë, Serbisë, Malit të Zi, Bosnjës dhe Hercegovinës, Maqedonisë së Veriut dhe Greqisë, ku ERE-ja ka kontribuar në mënyrë aktive.

Trendin pozitiv sa u takon humbjeve në sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike, të cilat për vitin 2019 kanë qenë në nivelin 21.79%, duke shënuar ulje krahasuar me nivelin prej 23.96% të vitit 2018 (dhe 26.41% në vitin 2017).

Punën e bërë nga ERE-ja për miratimin e akteve për projektin TAP-AG dhe krijimin e kushteve për hapjen e tregut të gazit natyror në vendin tonë. Miratimi i udhëzuesit për testimin e tregut për gazsjellësin Trans Adriatik Pipeline, si dhe fillimi i procedurës për miratimin e Kodit të Rrjetit të Transmetimit të Gazit Natyror janë vendime të rëndësishme, që ndikojnë drejtpërdrejt në këto projekte.

Faktin që marrëdhënia tregtare mes OSHEE-së dhe KESH-it për sa i përket shlyerjes së detyrimeve korrente për shitblerje të energjisë elektrike ka qenë korrekte dhe brenda afateve, duke mos krijuar borxh të ri gjatë kësaj periudhe, njëkohësisht konstaton se vijon të mbetet e pazgjidhur problematika për shuarjen e detyrimeve reciproke të mëparshme midis operatorëve publikë të sektorit të energjisë elektrike.

Hapat e ndërmarrë nga ERE-ja gjatë vitit 2019, si dhe ngritjen e grupit të punës për përgatitjen e strategjisë për infrastrukturën kibernetike.

Kuvendi i Shqipërisë kërkon që Enti Rregullator i Energjisë për vitin 2020 të angazhohet në këto drejtime:

ERE-ja të ndërmarrë hapat e nevojshëm për implementimin dhe monitorimin e ndarjes së OSHEE sh.a., në kuadër të shoqërive të reja të krijuara, proces i cili ka filluar që nga 1 janari i vitit 2020 dhe që duhet të shoqërohet me ndarjen funksionale dhe organizative, si dhe llogarive dhe kostove midis Furnizuesit të Shërbimit Universal dhe Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, duke mundësuar një qasje të drejtë në hapjen e tregut të energjisë elektrike në vend, si dhe një shërbim të sigurt, transparent dhe me cilësi të klientëve fundorë.

Në funksion të procesit të rëndësishëm të implementimit të ndarjes së OSHEE sh.a., Kuvendi rekomandon që ERE-ja të bashkëpunojë ngushtë me Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, me palët e interesit, si dhe me aktorët ndërkombëtarë, veçanërisht Sekretariatit të Energjisë në Vjenë, Austri. Gjithashtu, po në këtë kuadër është i një rëndësie të veçantë edhe përpilimi dhe miratimi i programit të përputhshmërisë së Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes me praktikën më të mira ndërkombëtare.

Për të mundësuar njohjen e bursës së re në komitetet e bursave të vendeve të BE-së, ERE-ja, bazuar në legjislacionin përkatës, të marrë masat e nevojshme për përcaktimin e Operatorit të Emëruar të Tregut të Energjisë Elektrike (NEMO), rolin, përgjegjësitë e tij, si dhe të Operatorëve të Sistemit të Transmetimit të Energjisë në Tregun e Bashkuar.

ERE-ja, në bashkëpunim me institucionet dhe operatorët brenda vendit, si dhe me rregullatorin e Kosovës, të vijoje punën për përcaktimin e hapave që duhen ndërmarrë në lehtësimin e kuadrit rregullator për operimin efikas të bursës në të dyja vendet. Krijimi dhe operimi i bursës do t'u japë mundësi si operatorëve të tregut, prodhuesve, furnizuesve, tregtarëve, ashtu edhe klientëve të kenë

një çmim referues mbi të cilin mund të operojnë, si dhe hap mundësinë e operatorëve të tregjeve fqinje për të operuar në këtë treg.

ERE-ja, pas miratimit të ndryshimeve të nevojshme në ligjin nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar nga Kuvendi më 14 maj 2020, të monitorojë me rigorozitet përmbushjen nga ana e OST-së të të gjitha kushteve të certifikimit.

ERE-ja, për vonesat e ndryshimeve që duhet të bëhen nga ana e MIE-së në aktet që përcaktojnë pronësinë e “Albgaz” sh.a. për përmbushjen e kushteve të vendimit të certifikimit, të shfrytëzojë Platformën Ndërinstitucionale Online, të ngritur nga Kuvendi i Shqipërisë, e cila është në dispozicion të institucioneve të pavarura si një mjet i ri që synon rritjen e autoritetit të institucioneve të pavarura, si dhe përfshirjen e Kuvendit të Shqipërisë si katalizator ndërmjet institucioneve të pavarura dhe atyre qeveritare për zgjidhjen e problemeve. Certifikimi i “Albgaz” sh.a. është me mjaft rëndësi si në kuadër të zbatimit të ligjit nr. 102/2015, “Për sektorin e gazit natyror”, i ndryshuar, ashtu edhe në funksion të pjesëmarrjes së “Albgaz” sh.a. në rrjetin ENTSO-G (Rrjetin European të Operatorëve të Transmetimit të Gazit Natyror).

ERE-ja të vijojë punën për monitorimin dhe përditësimin e planit të masave në drejtim të mbrojtjes së konsumatorit sipas fushës së veprimtarisë së shoqërive të ndara tashmë, si dhe të ndjekë zbatimin me rigorozitet të gjetjeve dhe vërejtjeve të bëra gjatë monitorimit duke u fokusuar në zgjidhjen e ankesave të klientëve me përgjegjësi dhe në kohë sa më të shkurtër. Gjithashtu, t’i kushtojë vëmendje procedurës sesi merr dijeni klienti për trajtimin e ankesës, për të bërë të mundur dokumentimin e informimit të çdo klienti ankues për rezultatin e trajtimit të ankesës nga OSHEE-ja, si një aspekt shumë i rëndësishëm i transparencës dhe mbrojtjes së konsumatorit.

ERE-ja të vijojë punën për mbrojtjen e konsumatorit përmes monitorimeve periodike për të bërë të mundur përmirësimin e mëtejshëm të cilësisë së shërbimit, si dhe zgjidhjes së ankesave të konsumatorëve.

Të caktojë afate konkrete për OSSH-në dhe FSHU-në për vënien sa më shpejt në punë të sistemit të ri të faturimit, të paktën në disa projekte pilot të identifikuara nga vetë OSSH-ja, i cili lehtëson në mënyrë të ndjeshme leximin e matjes së energjisë, krijon mundësi dhe opsione të reja duke përfshirë edhe leximin periodik disamujor, si dhe në përfundim të konsultimeve me palët e interesit, aty ku kushtet teknike të kompanisë e lejojnë, të sigurojë përfshirjen në kontratën tip për vitin 2020 të kësaj mënyre leximi të sistemit të matjes.

ERE-ja të nxisë hapjen e diskutimit publik me të gjitha palët e interesuara dhe të përpilojë propozimet e nevojshme ligjore për përdorimin e teknologjive të reja për stacionet e ngarkimit të automjeteve elektrike përfshirë rregullimin e tarifimit të këtij shërbimi.

ERE-ja të jetë proaktive dhe të mbajë parasysht në përgatitjen e kuadrit ligjor dhe rregullator të impianteve vetëprodhuese të energjisë elektrike nga dielli edhe aktet e reja të miratuara nga Bashkimi European, të cilat do të transpozohen së shpejti edhe në vendet e traktatit të energjisë, pra edhe në vendin tonë. Bashkimi European i kushton një rëndësi të veçantë kësaj kategorie klientësh/prodhuesish, duke rritur të drejtat e tyre në operimin në tregun e energjisë elektrike. Nxitja dhe thithja e investimeve në impiante të prodhimit të energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme, si centralet fotovoltaike, eolike, biomasë etj., duke respektuar standardet mjedisore, sjellin një diversifikim gradual të prodhimit të energjisë, tepër i domosdoshëm për sistemin energjetik të vendit, ndaj ERE-ja në bashkëpunim me aktorët e tjerë në vend duhet t’i kushtojë një rëndësi të veçantë.

Të punojë për krijimin e një tregu të garancive të origjinës. Garancia e origjinës është një dokument, i cili i provon konsumatorit se një pjesë ose e gjithë sasia e dhënë e energjisë së konsumuar prej tij është prodhuar prej burimeve të rinovueshme. Krijimi i këtij tregu do të rriste vlerën e investimeve të bëra në vendin tonë për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme, si dhe mundësinë e njohjes së tyre në vendet fqinje duke marrë parasysht edhe orientimin e politikave në nivel kombëtar, por edhe të atyre të Bashkimit European.

ERE-ja të bashkëpunojë me MIE-në për të kërkuar nga KESH-i të përshpejtojë propozimin ndaj Asamblesë së Përgjithshme të saj për krijimin e një fondi garancie dhe mënyrën e menaxhimit të tij për të siguruar sadopak uljen e riskut hidrologjik në vit të thatë, si dhe, duke marrë parasysht

ndryshimet në aktet e miratuara, të konsiderojë mundësinë që edhe shoqëria FTL sh.a. të kontribuojë në menaxhimin e riskut hidrologjik për garantimin e furnizimit me energji elektrike për klientët fundorë.

T'i kushtojë vëmendjen e duhur rekrutimit të një stafi sa më profesional dhe cilësor në mënyrë që ERE-ja të zhvillohet si një institucion i pavarur me kapacitete të mjaftueshme dhe ekspertizën e nevojshme për t'u përballur me sfidat e sektorit dhe që trajton në mënyrë më aktive mangësitë në tregjet kombëtare të energjisë, siç theksohet edhe në progresraportin e KE-së.

Të vijojë punën për zhvillimin e tregut të gazit dhe krijimin e lehtësive për hapjen e tregut të gazit natyror në vendin tonë, si një kusht i rëndësishëm për të garantuar sigurinë afatgjatë të furnizimit me gaz natyror dhe diversifikimin e burimeve në vend, si dhe të jetë në bashkëveprim të vazhdueshëm me entet rregullatore të Italisë dhe Greqisë për marrjen e vendimeve dhe nxjerrjen e akteve nënligjore përkatëse për projektin TAP-AG.

ERE-ja të vijojë të jetë aktive në dhënien e mendimeve dhe opinioneve për shuarjen e detyrimeve reciproke midis operatorëve publikë të sektorit të energjisë elektrike dhe marrjen e masave për parandalimin e krijimit të tyre në të ardhmen si në kuadër të VKM-së së miratuar në vitin 2019, ashtu edhe gjatë procesit të shqyrtimeve të propozimeve të konsulencës, që pritet të jetë funksionale pranë MIE-së.

Gjatë vitit 2020, me miratimin nga ERE-ja të strategjisë për infrastrukturën kritike në sektorin e energjisë elektrike, ajo duhet t'i kushtojë vëmendje të veçantë implementimit të kësaj strategjie në përputhje me direktivën e BE-së "Për sigurinë e sistemit dhe sistemeve informatike".

Të caktojë afate konkrete për OSSH-në për përfundimin e plotë të studimit të vlerësimit të humbjeve të energjisë elektrike në traktin e lidhjes nga njësia gjeneruese deri në pikën e lidhjes me rrjetin e OSHEE sh.a. Procesi i uljes së humbjeve në rrjet nga ana e OSSH-së sh.a. për të arritur targetet e vendosura duhet të jetë në vëmendjen e vazhdueshme të ERE-s dhe raportimeve periodike të Rregullatorit.

ERE-ja t'i kushtojë vëmendje të veçantë ndjekjes dhe parandalimit të problematikave që mund të lindin nga implementimi i projektit pilot të sistemit të ri të faturimit, duke kërkuar një analizë tekniko-ekonomike, ku shoqëritë të paraqesin qartë përfitimet që do të sjellë kjo mënyrë leximi dhe faturimi, si reduktimi i kostove, efënca dhe saktësia e procesit, si dhe pritshmërinë lidhur me përmirësimin e transparencës ndaj klientëve.

ERE-ja të vijojë të ndjekë në bashkëpunim me strukturën përgjegjëse të shoqërisë FSHU sh.a. deri në zgjidhjen përfundimtare çështjen e ankesave të klientëve, të cilët janë faturuar nën emërtimet "energji e pamatur" dhe "dëm ekonomik" në periudhën tetor 2008 – prill 2011.

ERE-ja për zgjidhjen e problematikës së pronësisë së kabinave elektrike të bëjë propozimet përkatëse edhe për ndryshime ligjore, nëse është e nevojshme, apo të japë rekomandimet e nevojshme për institucionet përkatëse dhe të kërkojë edhe ndërhyrjen e Kuvendit përmes Platformës Ndërinstitucionale Online, të ngritur nga Kuvendi i Shqipërisë, e cila është në dispozicion të institucioneve të pavarura si një mjet i ri që synon rritjen e autoritetit të institucioneve të pavarura, si dhe përfshirjen e Kuvendit të Shqipërisë si katalizator ndërmjet institucioneve të pavarura dhe atyre qeveritare për zgjidhjen e problemeve.

Të vijojë punën për krijimin e tregut të përbashkët të energjisë elektrike Shqipëri–Kosovë, si një ndër hapat e nevojshëm për krijimin e tregut rajonal të energjisë elektrike. Krijimi i këtij tregu do të përmirësojë sigurinë e furnizimit me energji elektrike për dy vendet tona, duke marrë në konsideratë faktin se dy vendet tona kanë sisteme komplementare të prodhimit të energjisë elektrike. Gjithashtu, integrimi i tregjeve ndikon ndjeshëm në rritjen e konkurrencës së shitjes së energjisë elektrike në tregun me shumicë dhe, për rrjedhojë mund të sjellë edhe ulje të çmimeve të energjisë elektrike në tregun me pakicë.

**KRYETAR
Gramoz Ruçi**

Miratuar në datën 25.6.2020.

